

ВПЛИВ НЕЙРОГЕННИХ ФАКТОРІВ НА ЧАСТОТУ ВИНИКНЕННЯ МЕХАНІЧНОЇ АСФІКСІЇ ВНАСЛІДОК ПЕРЕКРИТТЯ ДИХАЛЬНИХ ШЛЯХІВ ІНОРОДНИМ ТІЛОМ У ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ

Ергард Наталія Миколаївна

асистент кафедри судової медицини Національного медичного
університету ім. О.О. Богомольця

За останні роки почастишали випадки виникнення смерті від механічної асфіксії внаслідок перекриття дихальних шляхів стороннім тілом (шматками їжі) у людей похилого віку. Так, за 2013 рік (період з 01.01 по 07.06) смерть від механічної асфіксії внаслідок перекриття дихальних шляхів стороннім тілом настала у 15 чоловік, а саме: 1 випадок - чоловік віком 87 років, 4 випадки - чоловіки у віці 72-78 років, 1 випадок - жінка віком 78 років та 9 випадків - чоловіки у віці 56-68 років.

Таким чином, прослідковується певна залежність між даною причиною смерті вищевказаних випадків та їх віковою категорією. У всіх вказаних випадках смерті від механічної асфіксії внаслідок перекриття дихальних шляхів стороннім тілом (м'ясо чи шматок ковбаси).

Отже, розглядаючи основні причини виникнення смерті від механічної асфіксії внаслідок перекриття дихальних шляхів стороннім тілом у вищевказаних випадках, можна виділити основні дві групи можливого генезу їх виникнення:

1) нейрогенний механізм ураження язикоглоткового нерва (IX пара – n.glosso-pharyngeus) та блукаючого нерва (X пара – n.vagus);

2) алкогольне сп'яніння.

Нейрогенні механізми ураження IX пари – язикоглоткового нерва (n.glosso-pharyngeus) та X пари - блукаючого нерва (n.vagus) полягають в тому, що в них переважають рухові волокна, які іннервують як шило-глотковий м'яз, так і попереково-смугасту мускулатуру гортані та надгортанника, забезпечуючи

при цьому основну їх функцію – закриття дихальних шляхів в момент проходження їжі під час ковтання.

Основними причинами, що впливають на центральний генез ураження цих нервів є порушення обміну речовин, атеросклеротичні зміни судин головного мозку, хронічні захворювання нижніх дихальних шляхів (тонзиліт, ангіна). Серед причин, що впливають на периферичний генез ураження цих нервів – травмування ложа язикоглоткового нерва подовженим шилоподібним відростком, окостеніння шиловидної зв'язки, а також пухлинами в ділянці місто-мозочкового кута, анеризмі сонної артерії та раку гортані.

Досліджуючи вищевказані випадки, у жодного з них не спостерігались патологічні утворення, які б впливали на периферичний генез ураження цих нервів, проте чітко прослідковувались значні атеросклеротичні зміни судин головного мозку серед усіх досліджуваних груп.

Ці дані свідчать на користь переважання центрального генезу ураження ІХ та Х пар черепно-мозкових нервів на периферичним.

Вивчаючи вплив алкогольної інтоксикації, як однією із причин смерті від механічної асфіксії внаслідок перекриття дихальних шляхів стороннім тілом, лише в 4-х досліджуваних випадках спостерігалось алкогольне сп'яніння тяжкого ступеню, а саме:

№	Стать	Рік народження	Вік	Алкоголь (‰)
1	чоловік	1926	87	-
2	жінка	1935	78	4,69
3	чоловік	1936	77	-
4	чоловік	1939	74	-
5	чоловік	1940	73	-
6	чоловік	1941	72	-
7	чоловік	1941	72	3,71
8	чоловік	1946	67	4,13
9	чоловік	1948	68	-
10	чоловік	1949	64	4,87
11	чоловік	1954	59	-
12	чоловік	1954	59	-
13	чоловік	1955	58	-

14	чоловік	1955	58	-
15	чоловік	1957	56	-

Вище наведені дані дають підстави вважати, що в генезі розвитку смерті від механічної асфіксії внаслідок перекриття дихальних шляхів стороннім тілом (шматками їжі) переважають саме нейрогенні механізми ураження IX ті X пар черепно-мозкових нервів центрального генезу у більшості досліджуваних груп.

Отже, підсумовуючи вищесказане, можна дійти до висновку, що люди похилого віку більш вразливі до розвитку смерті від механічної асфіксії внаслідок перекриття дихальних шляхів стороннім тілом, в силу розвитку у них вікових змін в судинах головного мозку (атеросклеротичні зміни) та порушенням обмінних процесів, як одні із основних причин ураження язикоглоткового та блукаючого нервів центрального генезу, які ведуть до порушення перекриття надгортанником дихальних шляхів в момент проходження їжі під час ковтання і, як результат, смерть від механічної асфіксії внаслідок перекриття дихальних шляхів стороннім тілом. Тому дуже важливо, щоб у людей похилого віку був відповідний догляд, особливо, якщо така категорія людей знаходиться в спеціальних медичних закладах.

Використана література:

1. Михеев В.В. Нервные болезни / В.В. Михеев // МЕДГИЗ. Москва – 1958. – С. 157-161.
2. Концевич І.О. Судова медицина / І.О. Концевич, Б.В. Михайличенко // МП «ЛЕСЯ». Київ. – 1997. – С. 335-337.
3. Петровський Б.В. Большая медицинская энциклопедия / Б.В. Петровський, И.П. Липидов // «Советская энциклопедия». Москва. – 1986. – С. 544-585.